

1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

1.1 วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยเป็นผู้นำในระดับภูมิภาค ด้าน การผลิต การบริโภค การค้าสินค้า และการบริการ เกษตรอินทรีย์ ที่มีความยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล”

1.2 พันธกิจ

- 1) สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ให้เป็นระบบ
- 2) เสริมสร้างสภาพแวดล้อม สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยการผลิต และการบริโภคสินค้า เกษตรอินทรีย์ในประเทศให้มากขึ้น
- 3) ส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์และพัฒนาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ทั้ง การผลิตการแปรรูป การตลาด และการบริการให้เข้มแข็งพึ่งพากันอย่างยั่งยืน
- 4) ส่งเสริมการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย และระบบโลจิสติกส์
- 5) พัฒนามาตรฐาน และระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งใน และต่างประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์
- 2) เพื่อเพิ่มการค้าและการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ
- 3) เพื่อให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ
- 4) เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลาง (Hub) ของสินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์ในระดับสากล
- 5) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

1.4 เป้าหมาย

- 1) พื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 600,000 ไร่ ภายในปี 2564
- 2) เพิ่มจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 30,000 ราย ภายในปี 2564
- 3) เพิ่มสัดส่วนตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่อตลาดส่งออก โดยให้มีสัดส่วนตลาดในประเทศร้อยละ 40 ต่อตลาดส่งออกร้อยละ 60
- 4) ยกระดับกลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านเพิ่มขึ้น

2. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการวิจัย การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์

ส่งเสริมให้เกิดการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนการนำผลการวิจัย องค์ความรู้ และนวัตกรรมต่างๆ เผยแพร่ให้บุคลากรทุกภาคส่วนได้เรียนรู้และใช้ประโยชน์ได้จริง เป็นสิ่งสำคัญต่อการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางโดยมีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

- หลักการ 1)** ส่งเสริมการวิจัยทางด้านเกษตรอินทรีย์ สร้างนักวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์รุ่นใหม่และเกษตรกรสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้อย่างแท้จริง
- 2) บริหารจัดการองค์ความรู้ และฐานข้อมูลทางด้านเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขีดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย
 - 3) ส่งเสริมและเผยแพร่งานวิจัยไปใช้ประโยชน์และต่อยอด

- วัตถุประสงค์ 1)** ผลักดันให้เกิดกระบวนการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทานในด้านเกษตรอินทรีย์
- 2) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลของเกษตรอินทรีย์ที่เกิดจากการค้นคว้า วิจัยและรวบรวมองค์ความรู้ทั้งในและ ต่างประเทศให้ทันสมัยและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
 - 3) พัฒนาบุคลากร ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ให้มีความรู้และความเข้าใจในการทำเกษตรอินทรีย์ได้อย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดได้

- เป้าหมาย 1)**
- 1) สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ หรืองานวิจัยเพื่อใช้ต่อยอดในเชิงพาณิชย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า 40 โครงการ
 - 2) จัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ให้เป็นระบบ ทันสมัย และเข้าถึงได้โดยสะดวก
 - 3) จัดทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 หลักสูตร

กลยุทธ์ที่ 1.1 ส่งเสริมการวิจัย การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) ส่งเสริมการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ทุกรูปแบบในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อ แก้ปัญหา และตอบสนองต่อข้อจำกัดการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ได้อย่างเป็นจริง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญาในงานวิจัย และนวัตกรรม

- 2) ส่งเสริมแนวทางการวิจัยที่เชื่อมโยงความรู้ด้านเกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสังคมศาสตร์ เพื่อพัฒนาความรู้อย่างเป็นองค์รวม ต่อยอดงานวิจัยและสร้างนวัตกรรมด้านเกษตรอินทรีย์
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ รวมทั้งประสานความร่วมมืองานวิจัยและวิชาการระดับนานาชาติ
- 4) ส่งเสริมงานวิจัยเทคโนโลยี/นวัตกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์แปรรูปเพื่อเข้าสู่การพัฒนาเกษตรอินทรีย์สมัยใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0
- 5) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์อินทรีย์ อาทิ ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เพื่อความงาม และการรักษาโรคตลอดจนพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ
- 6) ให้การสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านเกษตรอินทรีย์
- 7) สนับสนุนการให้ความรู้และกระบวนการเรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ทั้งระบบแก่เยาวชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษาโดยกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการเรียน และกิจกรรมเสริมทักษะต่างๆ
- 8) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรจากธรรมชาติ อาทิ สารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช

กลยุทธ์ที่ 1.2 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร บุคลากรที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) เสริมสร้าง พัฒนาองค์ความรู้ และความเข้าใจในกระบวนการผลิตเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างครบวงจร
- 2) เสริมสร้างและพัฒนาแกนนำเกษตรกรระดับชุมชนท้องถิ่น ให้มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ปัญหาการเกษตร การประกอบอาชีพ ที่มีความเชื่อมโยงกับปัญหาในระดับประเทศ และสังคมโลก
- 3) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ให้เป็นระบบโดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ อาทิ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สิ่งพิมพ์ และแหล่งเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อให้ผู้ผลิตและบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับทราบและก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี รวมทั้งตระหนักรู้ อันจะส่งผลดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สนับสนุนการให้ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมเสริมทักษะและการศึกษาดูงาน

กลยุทธ์ที่ 1.3 สร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) ให้มีหน่วยงานหลักในการจัดทำระบบฐานข้อมูล ด้านการผลิต การตลาด และองค์ความรู้ ด้านเกษตรอินทรีย์
- 2) รวบรวมข้อมูล ประมวลผล และจัดทำฐานข้อมูลด้าน องค์ความรู้ในด้านเกษตรอินทรีย์ จากงานวิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงนวัตกรรมเพื่อเป็น ระบบในการ สนับสนุน การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไทย
- 3) จัดทำหลักเกณฑ์การสำรวจและจัดทำทะเบียนเกษตรกรของเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้าน เพื่อใช้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้สามารถเข้าสู่ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงพาณิชย์ กระทรวง อุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สถาบันเกษตรกร ภาคเอกชน และ ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน

2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์

การสร้างความสำเร็จในการผลิตเกษตรอินทรีย์ จะต้องมีการพัฒนาด้านต่างๆในกระบวนการผลิต ทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โครงสร้างพื้นฐาน รูปแบบในการผลิต ปัจจัยการผลิต ความรู้ทางการผลิต การแปรรูป การบรรจุเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า เป็นการเพิ่มศักยภาพการผลิต ให้ตรงตามมาตรฐานและ ความต้องการของตลาด ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับ SDGs(Sustainable Development Goals) ในระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ โดยมีเป้าหมายและแนวทางกตลเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

หลักการ พัฒนาการผลิต การแปรรูป บรรจุหีบห่อ และระบบโลจิสติกส์ โดยแบ่งเป็น 2 แนวทาง คือ

การพัฒนาเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้าน โดยภาครัฐสนับสนุนด้านความรู้ ปัจจัยการผลิตส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายในกระบวนการการผลิตและการตลาดในระดับต่างๆ และ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์เข้าสู่มาตรฐานในระดับสากล โดยภาครัฐอำนวยความสะดวก กำกับดูแลให้เกิดความเป็นธรรม พร้อมทั้งการสร้างช่องทางการตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์

วัตถุประสงค์ พัฒนาและเชื่อมโยงระบบการผลิต ด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและสร้างความยั่งยืนของระบบการผลิต

เป้าหมาย พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี ในปี 2560 – 2561 และ ร้อยละ 20 ต่อปี ในปี 2562 - 2564

กลยุทธ์ที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพการผลิตเกษตรอินทรีย์

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) ส่งเสริมศักยภาพของเกษตรกรโดยเน้นการรวมกลุ่มทำเกษตรอินทรีย์ และการขับเคลื่อน โดยระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรอย่างยั่งยืน สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า สามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ทั้งที่อยู่ในระยะปรับเปลี่ยน และในระบบอินทรีย์ ตลอดจนองค์กรเกษตรกร ผู้ประกอบการให้ผลิตสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์ให้ได้การรับรองตามมาตรฐานเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 3) ส่งเสริมให้มีปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ อาทิ เมล็ดพันธุ์ ชีวภัณฑ์ ฯลฯเพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 4) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีความหลากหลายของชนิดสินค้าและผลิตภัณฑ์
- 5) ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนปัจจัยการผลิตจากสมุนไพรและชีวภาพสำหรับการทำเกษตรอินทรีย์
- 6) พัฒนาปศุสัตว์อินทรีย์ สัตว์น้ำอินทรีย์ ต่อยอดการพัฒนาเกษตรกรในกลุ่มเดิม หรือกลุ่มใหม่ เพื่อให้เกิดการขยายผลการบูรณาการเชิงพื้นที่ เช่น ปศุสัตว์ (สุกร ไช้ นม) สัตว์น้ำอย่างต่อเนื่องและครบวงจร
- 7) ส่งเสริมการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ของสินค้าเกษตรอินทรีย์ ระหว่างผู้ผลิต องค์กรเกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

- 8) สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์มากขึ้น
- 9) เพิ่มขีดความสามารถให้กับเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ให้บริการ ในการผลิต แปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดย ภาครัฐให้ความช่วยเหลือเรื่องมาตรการด้านภาษี แก่เกษตรกร ในระบบเกษตรอินทรีย์และอยู่ในระยะปรับเปลี่ยน พร้อมทั้งองค์ความรู้ในด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การแปรรูปสินค้าและบริการ การพัฒนาคุณภาพและบรรจุภัณฑ์ให้มีรูปแบบและคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละตลาด

กลยุทธ์ที่ 2.2 บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานตั้งแต่ ระบบการบริหารจัดการ ปัจจัยการผลิต ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ อาทิ แหล่งน้ำขนาดเล็ก น้ำบาดาล และส่งเสริมการจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ (Organic Zoning) ให้มีการทำเกษตรอินทรีย์ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากร และโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ โรงสี เครื่องคัดบรรจุ ให้สามารถแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) กำหนดมาตรการป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีจากแปลงข้างเคียงที่ส่งผลกระทบต่อแปลงการผลิตเกษตรอินทรีย์ทั้งทางดิน ทางน้ำ ทางอากาศในระดับนโยบายและระดับชุมชน
- 4) สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีความโดดเด่นทั้งคุณภาพ รูปแบบและความหลากหลาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข ภาคเอกชนสถาบันเกษตรกร ภาครัฐเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการตลาดสินค้าและบริการ และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

สินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์ มีความเข้มแข็งได้รับความเชื่อมั่นและยอมรับจากผู้ผลิตและผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ มีการพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริโภครับรู้และตระหนักถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของการบริโภคสินค้าและบริการ อันจะนำมาสู่การปรับพฤติกรรมในการบริโภค คุณภาพของสินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์มีมาตรฐานได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ และสามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ มีความหลากหลายของสินค้าและบริการ อุปสงค์และอุปทานของสินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค มีช่องทางการตลาดที่แพร่หลาย ผู้บริโภคมีความสะดวกในการซื้อสินค้าและบริการด้านเกษตรอินทรีย์ มีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

หลักการ 1) สร้างความ เข้มแข็งทางการตลาด

- 2) สร้างความตระหนักให้กับผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์
- 3) ส่งเสริม การสร้างตราสินค้า และอัตลักษณ์และความเชื่อมั่นให้แก่สินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์
- 4) เพิ่มช่องทางการตลาดและธุรกิจให้กับสินค้า และบริการเกษตรอินทรีย์

วัตถุประสงค์ 1) เพิ่มปริมาณ การบริโภค และการบริการ สินค้าเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศ

- 2) ส่งเสริมตราสัญลักษณ์เกษตรอินทรีย์ของไทยให้เป็นที่รู้จักและยอมรับ
- 3) ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้กลุ่มผู้บริโภคทราบถึงคุณประโยชน์ของสินค้าเกษตรอินทรีย์
- 4) สร้างความเชื่อมั่นให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์ทุกระดับทั้งภายในและต่างประเทศ
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวของตลาดและธุรกิจเกษตรอินทรีย์

เป้าหมาย 1) ส่งเสริมตราประกอบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับ

- 2) เทียบเคียงระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าอย่างน้อย 1 ประเทศ/หรือกลุ่มประเทศ
- 3) ให้เกิดการยอมรับระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม(PGS: Participatory Guarantee System) ในประเทศไทย
- 4) ให้มีจุดรวบรวมและกระจายสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Distribution Center) ทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่า 4 แห่ง
- 5) ให้มีตลาดที่ขายสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีตลาด/จุดจำหน่าย/บริเวณที่จำหน่ายในตลาดชุมชนอย่างน้อยจังหวัดละ 5 แห่ง
- 6) กำหนดมาตรการ/นโยบาย ให้โรงเรียน โรงพยาบาล หรือหน่วยงานของรัฐ ๆ จัดทำอาหาร/วัตถุดิบที่ผลิตจากเกษตรอินทรีย์ให้นักเรียน ผู้ป่วย และบุคลากรในหน่วยงาน บริโภคไม่น้อยกว่าอำเภอละ 1 แห่ง

กลยุทธ์ที่ 3.1 ผลักดันมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) สร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับในตราสัญลักษณ์ และมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทย
- 2) สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการแบบ One Stop Service ทั้งการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการตรวจรับรองระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS : Participatory Guarantee System) ของคนในชุมชน เพื่อให้บริการตรวจสอบรับรองและตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) สินค้าเกษตรอินทรีย์ทั้งสินค้าพืช ประมง และปศุสัตว์
- 3) ผลักดันมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และจัดทำระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐานและการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) สินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศ
- 4) ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการ เกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากลและระบบการควบคุมคุณภาพ (ICS : Internal Control System) ในระดับชุมชน โดยใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS : Participatory Guarantee System) และผลักดันให้ระบบดังกล่าวได้รับการยอมรับจากผู้ผลิต ผู้บริโภค หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์และบริการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) สร้างและส่งเสริมช่องทางการตลาดด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้เชื่อมโยงทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ตลาดสีเขียว ตลาดชุมชนในท้องถิ่น หรือการตลาดระบบสมาชิก(CSA: Community Support Agriculture) หรือตลาดออนไลน์ถึงตลาดส่งออก
- 2) ส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยจัดทำโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาตลาด เกษตรอินทรีย์ในองค์กรเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ และอื่นๆ ตลอดจนการจับคู่ธุรกิจและการส่งออกระหว่างประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนและประเทศคู่ค้าต่างๆ
- 3) พัฒนาระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ เกษตรอินทรีย์และจัดให้มีศูนย์กระจายสินค้าเกษตรอินทรีย์
- 4) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดงานแสดงสินค้าเกษตรอินทรีย์โลก (World Organic Expo) ในประเทศไทย
- 5) ผลักดันให้มีพิกัดศุลกากรสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์
- 6) ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมเกษตรอินทรีย์และนวัตกรรม
- 7) อำนวยความสะดวกในการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้แก่ผู้ผลิตและผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์

- 8) ส่งเสริม การสร้างตราสินค้า และ อัตลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ไทย โดยการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ไทยให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับลักษณะทางภูมิสังคมของประเทศไทย และเผยแพร่ทั้งภายในและต่างประเทศ
- 9) ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างชุมชนต้นแบบพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่เกื้อกูล เป็นธรรมชาติ ทั้งตลาดชุมชน ตลาดท้องถิ่น ควรเน้นการสร้างการเชื่อมโยงกับผู้บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก
- 10) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยเชื่อมโยงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นแนวทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 3.3 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์สู่ผู้บริโภค

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรเอกชน ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในช่องทางต่างๆ อาทิ สื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ social media สื่อสิ่งพิมพ์ให้ผู้บริโภคและประชาชนทั่วไป รับรู้ข้อแตกต่าง ระหว่างการทำเกษตร ทั่วไปเกษตรปลอดภัย (GAP)และเกษตรอินทรีย์ ประโยชน์ของการบริโภคสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- 2) การประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการประชาสัมพันธ์สู่ผู้บริโภคควรเน้นสร้างความน่าเชื่อถือของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ตราสินค้า และ การควบคุมคุณภาพสินค้า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทยกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬาภาคเอกชน สถาบันเกษตรกรภาคีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ไปสู่การปฏิบัติตั้งแต่ระดับ ท้องถิ่น ถึงระดับ ชาติ โดยมีกลไกในการให้ความรู้และคำแนะนำ มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อให้ การบูรณาการ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม รวมทั้งจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการโครงการต่างๆ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

- หลักการ** นำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยบูรณาการกับทุกภาคส่วน
- วัตถุประสงค์** เพื่อผลักดันการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ไทยให้เกิดผลเป็นรูปธรรม บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- เป้าหมาย**
- 1) ใช้รูปแบบยโสธรโมเดลในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ โดยบูรณาการของ หน่วยงานของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตั้งแต่ระดับประเทศจนถึงระดับท้องถิ่น
 - 2) จัดให้มีกลไกที่รับผิดชอบการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้ชัดเจน โดยเป็นผู้กำหนดนโยบาย/ แนวทาง ติดตามผลการดำเนินงานและการประเมินผล
 - 3) จัดเวทีสมัชชาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างน้อยปีละ 1 ครั้งและการประชุมสัมมนาเกษตรอินทรีย์อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

กลยุทธ์ที่ 4.1 ใช้รูปแบบยโสธรโมเดลโดยภาคเอกชน เป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

แนวทางการดำเนินงาน

ใช้การบูรณาการ โดยภาคเอกชนเป็นหลักร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง ระดับจังหวัด กลุ่มเกษตรกร สถาบันการศึกษา ในรูปแบบบันทึกตกลงความร่วมมือ ในการ พัฒนากลุ่มเกษตรกรเกษตรอินทรีย์เดิมให้เกิดความเข้มแข็ง กลุ่มเกษตรกรใหม่ที่มีศักยภาพเข้าสู่ ระบบเกษตรอินทรีย์ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตและโครงสร้างพื้นฐาน องค์ความรู้ด้านวิชาการ การเชื่อมโยงด้านตลาด แหล่งทุน การแปรรูป ระบบโลจิสติกส์ งบประมาณ และบุคลากร และจัดตั้งคณะทำงานในพื้นที่ เพื่อการวางแผน การผลิต การตลาด มาตรฐาน และงบประมาณ

กลยุทธ์ที่ 4.2 สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาเกษตรอินทรีย์

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) แสวงหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ หรือใช้เงินจากกองทุนของรัฐที่มีการจัดตั้งไว้แล้วสำหรับ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการสนับสนุนเกษตรกร องค์กรเกษตรกรที่ทำเกษตร อินทรีย์ รวมถึงผู้ประกอบการสินค้าอินทรีย์ในรูปแบบต่างๆ อย่างครบวงจร
- 2) สนับสนุน Green Credit ผ่านสถาบันการเงิน โดยให้สินเชื่อดอกเบี้ยผ่อนปรนแก่ผู้ผลิต แปรรูป จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยการผลิตอินทรีย์ รวมทั้งให้ทุนอุดหนุน เกษตรกรรายย่อย เกษตรกรต้นน้ำ ที่ปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ 4.3 สร้างกลไกและเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไปสู่การปฏิบัติ

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) จัดให้มีกลไกและเครือข่ายในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์เพื่อกำกับดูแลและดำเนินการผลิตและการตลาดเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ในรูปแบบคณะกรรมการ/คณะทำงาน โดยมีองค์ประกอบจากผู้แทนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ ในรูปแบบประชารัฐ โดยเน้นให้ภาคเอกชนเป็นหลักในการขับเคลื่อน ภาครัฐเป็นฝ่ายสนับสนุน และอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ทั้งนี้ ให้มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกผู้แทนภาคเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่
- 2) ประเมินผลการดำเนินงานการพัฒนาเกษตรอินทรีย์เป็นระยะๆ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- 3) สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาในภูมิภาคเป็นเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์เชิงพื้นที่ร่วมกับชุมชน
- 4) จัดให้มีการศึกษาแนวทางในการจัดตั้งสถาบันพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติเพื่อเป็นหน่วยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในอนาคต

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม ภาคเอกชน สถาบันเกษตรกร สภาเกษตรกรแห่งชาติและภาคีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

